

SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opisgelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalsklifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Konsiliet i Efesus. 431—1931. — Freden blandt folkene. — „Mannen med det gode hjerte“. — Den menneskelige personlighet i den hedenske verden. Av A. J. Lutz O. P. — Barne-begrensning. — Rundt om i verden. — De pavelige mynter. — Til avveksling. — Knud Lavard. — Innenlandske etterretninger.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO — TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Konsiliet i Efesus. *431-1931.*

I.

«Stor er Efesernes Diana», så lød de efesiske kunstneres og deres arbeideres rop etterat sølvsmiden Demetrius ved en nokså agitatorisk tale hadde ophisset dem mot Pauli nye lære.

«Stor er efesernes Diana», lød det snart gjennom hele byen Efesus, idet alle som én stormet til det store teater, og ingen mindre enn den kloke byskriver måtte komme til for å oprette ro og orden igjen ved en smidig tale. Denne begivenhet er på en vidunderlig enkel og levende måte skildret i Apostlenes gjerninger. (19. 23—41).

Fire århundrer etter fant en lignende begivenhet sted under enda større og spontanere tilslutning og begeistring fra folkets side.

«Stor er Maria, Guds Moder», klang det den gang gjennom byens gater og over byens plasser.

Nu var det mot Nestorius ropet gjalt. Tidene har forandret sig og folket med dem. Efesernes by som en gang var tempelvokter for fruktbarhetens gudinne, den store Diana, skulde bli den første til å forsvare Maria's herligste privilegium som Guds Moder mot Nestorius's heresier. Det var i deres by at det tredje almindelige kirkemøte blev holdt og Marias guddommelige moderverdighet blev fastslått som dogme. Det var der at Maria fikk den første offentlige hyldest som Deipara.

Hvordan det hele forløp, får vi best vite av

en av hovedpersonene ved denne ekte orientalske begivenhet.

S. Cyrillus, biskop av Alexandria, og Nestorius's uforferdede antagonist, skriver om dette i datidens kraftige sprog:

«I vet at den hl. synode blev holdt den 22. juni i Efesus's store kirke som kalles Maria Deipara (Maria Guds Moder). Etterat vi en hel dag hadde opholdt oss der, fordømte vi endelig den blasfemiske Nestorius, som ikke vovet å vise sig, og efter å ha uttalt avsetelsesdommen mot ham, degraderte vi ham som biskop. Vi var omtrent 200 biskoper som var kommet sammen. Hele byens befolkning ventet fra solens opgang inntil aftenen på konsiliets dom.

Da de fikk høre at denne blasfemi-fabrikant var fratatt sin verdighet, begynte alle som én å rose konsiliet, og å prise Gud for at troens fiende da endelig var rammet. Da vi kom ut av kirken, ledsaget de oss med voksllys og fakler til våre boliger. Det var allerede sent. Gleden var stor. Mange lys var tendt. Selv nogen kvinner gikk foran oss mens de svinget røkelseskar.» *)

Så sluttet denne historiske dag, hvis 1500-års minne vi i år skal feire.

*) Det var nemlig en orientalsk skikk at kvinner ikke gikk ut på gaten efter solnedgang.

FREDEN BLANDT FOLKENE.

I julefesttalen som Hans Hellighet Paven holdt for Kardinalkollegiet, for Kirken og hele verden, kom han, som man kunde tenke sig, også inn på fredsspørsmålet.

Vi katolikker er ikke bare kalt til så fullkommen som mulig å nyde Kristi fred, men likesom vi er kalt til å befeste og til å utbrede Kristi rike, således er vi også kalt til å utbrede og befeste Kristi fred. Og dette ved ordets, gjerningens og bønnens mangfoldige apostolat. Her åpner sig et utstrakt og herlig arbeidsfelt for hele det katolske lægfolk, som på denne måte også får del i hierarkiets apostolat.

Paven retter en varm opfordring til alle katolikker hele verden over om å forene sig i og ved Kristi fred til en fullstendig enhet av tanker, følelser, ønsker og bønner, til en enhet av gjerning og ord, (det talte, skrevne og trykte ord). Da vil der danne sig en varm og velgjørende atmosfære av sann fred, som vil omspenne hele verden.

Men det skal være Kristi fred og ikke bare en vag, sentimental og indiskret pasifisme. Ti det er ene og alene denne fred som kommer fra Gud. Det er bare den fred som har den sanne freds vesentlige og uundværlige karakter.

«Guds fred som overgår all forstand, skal bevare eders hjerter og eders tanker i Kristus Jesus.» (Filipp. 4. 7).

Kristi fred overgår sansene. Det er derfor en stor villfarelse å tro at der kan herske en sann og vedvarende fred blandt menneskene og folkene så lenge de setter sitt høyeste mål i materielle, jordiske goder. Disse er nemlig begrenset, og kan vanskelig tilfredsstille alle, heller ikke ved den usannsynlige hypotese at ingen vil forgripe sig på andres rettigheter og goder.

Jo større deltagernes antall er, desto mindre blir enhvers del. Disse goder er derfor nesten uundgåelige kilder til uenighet og motsetninger. Det stikk motsatte er tilfelle med de åndelige skatter, sannheten, det gode, dyden. Jo mere de utbredes, desto større frukter bringer de til fordel for hvert individ og for hele samfundet.

En annen villfarelse som Paven vil forebygge er den at ingen må tro at det kan være tale om en virkelig utvortes fred blandt menneskene og folkene, så lenge det ikke hersker den indre fred, d. v. s. hvis ikke fredens ånd hersker over fornuft og hjerte, over hele

sjelen. Den må beherske forstanden, forat man skal erkjenne og ære rettferdighetens motiver, hjertet forat kjærligheten kan forene sig med eller bedre kan overstråle rettferdigheten, ti freden er i grunnen mere kjærlighetens enn rettferdighetens frukt. Dessverre kan forstandens og hjertets indre fred vanskelig vedvare blandt menneskene og folkene, borgere og sociale klasser, så lenge *ulik fordeling* av fordeler og byrder, rettigheter og plikter, skatt og arbeide og utbyttet av fruktene *har dannet og oprettholder* de sterke kontrast-motiver blandt borgere og sociale klasser. Enda vanskeligere, for ikke å si umulig, blir en vedvarende fred blandt folk og stater, hvis der istedenfor den sanne og medfødte fedrelandskjærlighet, hersker en egoistisk og umedgjørlig nasjonalisme. Det vilde være det samme som hat og avind istedenfor gjensidig lengsel efter det gode, mistillit og mistenksomhet istedenfor broderlig tillit, konkurranse og strid istedetfor endrektig samarbeide, æresyke og herskesyke istedenfor respekt og beskyttelse av *alles* rettigheter.

Det er videre absolutt umulig at folkene eier og nyder ordenens og frihetens ro, som er selve fredens vesen, så lenge der utenfra og innenfra foreligger trusler og farer som ikke kan bekjempes ved tilstrekkelige forsvarsmidler. Her sikter Paven især til all mulig anti-social og anti-religiøs propaganda, som ikke bare lar sig fjerne ved rent materielle forsvarsmidler.

Hvad truslene om en ny krig angår, kan han umulig tro at der skulde kunne finnes én kulturstat som virkelig kan være så optatt av de grufulle tanker på menneskemord og i grunnen også selvmord. Hadde vi bare en positiv tvil om at det fantes en slik stat, da måtte vi vende oss til Gud med profeten Davids inspirerende bønn:

«Adspred folkene som har lyst til strid», og med Kirkens daglige og almindelige bønn: «Gi oss fred».

Denne artikkel er helt bygget på «Osservatore Romano»s bokstavelige gjengivelse av Pavens tale. Herav fremgår at det telegram fra Rom som blev inntatt av de fleste aviser her i landet, overdriver litt når de sier: «Hvis han (Paven) skulde bli overbevist om at faren for krig virkelig var der, vilde han påny måtte be Gud straffe de nasjoner, som vilde fremkalle krig.»

„MANNEN MED DET GODE HJERTE“.

En morgen er det stor opstandelse blandt Kri indianerne. Et skrik fyller luften: «Svartføttene!»

De skremte barn skjuler sig, kvinnene jamrer, hundene hyler, mennene bereder sig til kamp.

Pater Lacombe iler til. Seks krigere sees nærme sig på galopperende hester. Med en håndbevegelse byder pateren de bevebnede menn å bli tilbake, mens han går alene mot rytterne.

For et praktfullt stormløp og for et herredømme over hestene som stanses! Rytterne springer av. De blir opreist, ubevegelig og stolt stående ved siden av sine prustende, skjelvende hester. Den ene trær nærmere. Ørnefjærene på hans hode blir bøiet av vinden. Det er Ravnefot, de fryktede svartføtters mektige høvding.

Han sier: «Jeg kommer med fred.»

«Fred være med dig,» sier P. Lacombe. «Hvad vil du?»

«Min stammes menn forteller at «bønnens store høvding» er her. Vi vil gjerne se ham.»

Biskop Taché trær smilende frem: «Det er mig.» Og indianeren, hvis hår tiden har grånet ved tinningene, mannen med den sterke arm, med det grusomme hjerte, som intet kan bevege, føler sig som et barn foran denne ennu unge mann, som med sitt rolige blikk møter hans.

Slik ser han altså ut denne mann som taler i Guds navn til alt levende. For en rolig verdighet det hviler over denne rene sjel! Indianeren skjelder som stod han foran et overnaturlig syn.

Dog fatter han sig snart og fortsetter:

«Du bønnens store høvding, jeg er kommet til dig i min stammes navn for å be dig om en gunstbevisning. Gi oss en «Sortkjole» som kan belære oss. Jeg lover dig at vi ikke skal tilføie ham noe ondt. Jeg hadde nesten opgitt håpet om å treffe dig. Jeg er glad jeg traff dig før jeg blev samlet til mine fedre. Gi oss en «sortkjole» som kan lære oss sannheten. Din utsending skal være vår gjest. Av hensyn til ham skal vi ikke mere føre krig mot våre fiender. Vi vil akte ham høit, vi vil elske ham som var han en sønn av vårt eget blod.»

Biskopen svarer: «Jeg vil gi dere ham som allerede har vært hos dere før. Han som står ved siden av mig, og som dere kaller for «Mannen med det gode hjerte.»

Og glede fyller indianeren: «Kommer pater Lacombe da våker den Store Ånd over min stamme. Mannen med det gode hjerte, den vakre sjel, han som i de

mørke stunder da den onde ånd hjemsøkte min stamme med hård sykdom, kom for å bringe de angrepne trøst.»

Da noen dengang rådet pater Lacombe til ikke å reise dit, svarte han bare: «Jeg er alle innfødtes far. De har kalt på mig, derfor må jeg gå. Har de det ikke ondt og lider de ikke nød?»

Og for sine øine ser Ravnefot et bilde. Et bilde av elendighet, et skrekkelig syn. I seksti telt er ondet trengt inn. Halvnakne og fortæret av feber ligger menn, kvinner og barn forlatt.

Min Gud hvad skal jeg gjøre?

Det er ti leire i noen miles omkreds. Overalt hersker det fortvilelse.

I et lukket telt ligger de døde ophopet. Ulvene streifer omkring og ravnene svever over.

En mann holder sitt barn i armene. Barnet har vært død i to dager, men faren taler til ham, åpner hans munn, løfter lemmene hans, alt med det fortvilede håp å få se et livstegn.

«Sortkjolen» går forbi, gir de døende absolusjon, velsigner de døde, og forkynner at den som bærer sin lidelse skal få se Gud.

Han fyller alle hjerter med tillit.

I tyve dager og tyve netter holder han sig oppe uten stans, uten hvile, til han selv blir angrepet av sykdommen. Hvad skal det bli av ham? Skal også han bli en av disse ulykkelige? Han føler dødens kulde, feberen hamrer i hans tinner.

Han befaler sitt liv til Gud. «Herre, Du vet hvorfor jeg er kommet hit. Tar du mitt liv så må mange av disse ville dø uten håp og vil aldri få se Ditt vidunderlige ansikt. Min opgave er ikke endt. Kall mig ikke til Dig ennu. Herre, jeg vil ennu gi mig hen av alle mine krefter, forat de skal lære å elske og kjenne ditt hellige navn.»

Gud forbarmet sig over sin tro tjener. Sykdommen gikk over, og han blev frisk.

Den hårde vinter går, sneen svinner, det nye liv kommer, og med det nye krefter, som gyder friskt liv i stammen.

Alt dette husker Ravnefot nu. Takknemlig kysser han «Bønnens store høvding»s ring. Han er lykkelig. Hans misjon er fullbyrdet.

Med et hopp sitter rytterne på ny i sadelen. De vender hestene og jager i galopp derfra.

Han følger dem med øinene. Nu rider de opover høidedraget og forsvinner bak grantrærne.

Louis Rouquette.

Den menneskelige personlighet i den hedenske verden.

(I anledning av de hellige tre kongers fest).

Av A. J. LUTZ O. P.

Når vi tror og bekjenner at Jesus Guds Sønn kom til verden som vår Frelser, mener vi fremforalt vårt sjels frelse. Gjennem Jesus blir vårt sjel liv ophøiet til et liv i Gud, med håp på en evig forening med Ham, med evnen til allerede her på jorden å opnå en moralsk adel, som ingen annen enn Jesus kan gi oss. Men Jesus frelser ikke bare sjelene. Hele det menneskelige liv, også det jordiske, blir fornyet og foredlet gjennem Ham, såfremt vi tar imot Guds gave.

For å overbevise oss om hvad Jesu religion gav til menneskene, behøver vi bare å kaste et blikk på den hedenske oldtid. Mens vi betrakter de vise, der som representanter for den hedenske verden drar til Jesus i Betlehem, er vi i vår tidsalder vidne til tendenser, som går ut på å føre oss tilbake til hedendommen, under påskudd av at kristendommen med sin moral og sine dogmer innsnevrer og fornedrer den menneskelige personlighet.

Nu vel, la oss se hvorledes det forholdt sig med menneskets verdighet og frihet i tiden før Kristi komme, jeg mener ikke hos barbariske folkeslag, men i de store kulturstater, de greske republikker og det romerske rike. Vi vil således forstå hvad vi kan vente, dersom den moderne hedendom skulde seire over den kristne tradisjon.

Det mest fremtredende karaktertrekk i det antike samfundsliv er nemlig en oprørende forakt for den menneskelige personlighet. Det er ikke uten vemod man fastslår denne kjensgjerning. Våre klassiske studier har gjort oss fortrolige med den idé, at Grekenlands og Roms kultur skal være kilden til vår egen. I mange århundrer blev den antikke kunst, den antikke filosofi, den antikke historieskrivning, den politiske veltalenhet og den romerske rettsvidenskap betraktet som høidepunktene i menneskehetens åndelige utvikling. Og den dag i dag synes vi undertiden at vår dannelse er mangelfull, dersom vi ikke til en viss grad er innviet i den antikke kunst og litteratur. Hvilken dikter vilde forøvrig vove å ringeakte Homer? Hvilken arkitekt kunde være likegyldig når han ser Parthenons edle ruiner reise sig på Akropolis i Athen? Hvilket menneske føler sig ikke dypt beveget ved å lese en tragedie av Æschylos? Og er ikke den romerske rett fremdeles i alle fakulteter likesom grunnlaget til alt juridisk stu-

dium? Jo, vi har grunn nok til å beundre den antikke kultur. For enkelte moderne tenkere er den fremdeles idealet. Og hvor mange, som ikke nettop bør regnes blandt tenkerne, mener ikke å ha lov til å forakte den kristne kultur, for å vie den antikke skjønnhet en kultur uten grenser? De ser likesom i en vakker drøm den hellenske verden reise sig av Middelhavets blå bølger; mellem marmortempler og alabast-statuer skuer deres fantasi lykkelige og vakre mennesker, som alene forstod å nyde livet. Eller de fremkaller storlagne billeder av Romerrikets heroiske prakt, billeder at et samfund av patrisier og senatorer, hvis herremoral løftet dem høit over alt det smålige og alle de samvittighetsskrupler som vi kristne har å kjempe med.

Alt dette er illusjoner. I Grekenland som i Rom var menneskeslekten ulykkelig. All den nød og all den skam vår tid kjenner, kjente også den antikke kultur, og i meget større utstrekning enn vi. Men den kjente ikke det som utgjør vår storhet: den menneskelige personlighets verdi.

Hvilken *foraktelig* idé den antikke verden hadde av mennesket, fremgår allerede av det faktum, at tre fjerdedeler av menneskeheten var slaver, det vil si folk som ikke bare levde i de hardeste kår, ofte i en redselsfull elendighet, men som også var rettløse og vergeløse likeoverfor sine herrer. Slik var loven, den samme lov som også berettiget oldtidens impressarioer til å drive slavene i hundrevis til arenaen, for som døende gladiatorer å more verdens herrer. Men det er en ting som enda mere enn slaveriet viser oldtidens ringeakt for den menneskelige person, nemlig de frie borgeres stilling likeoverfor staten.

Ved et overfladisk øiekast synes den antikke borger å ha eiet større rettigheter enn den moderne. Familiens overhode satt inne med en absolutt myndighet over sin hustru og sine barn. Han alene var en person. Hustruen og barna hadde ikke lov til å kjøpe eller selge; de kunde ikke vidne for retten. Faren hadde rett til å selge sine barn som slaver, og endog til å ta livet av dem.

Men på samme måte som hustru og barn var nødt til å gi avkall på sin personlighet til gunst for faren, således stod han selv helt og holdent under statens absolutte myndighet. «Den antikke borger var i alt

og uten forbehold staten underkastet; han var statens eiendom». (Fustel de Coulanges «La Cité antique»).

En antikk forfatter, Plutark, skildrer i ganske få ord statens absolutte fullmakt: «Romerne var av den mening, at den enkelte ikke skulde ha lov til å gifte sig, til å ha barn, til å leve efter sin vilje, til å holde gjestebud o. s. v., uten å stå under statens kontroll.» Staten hadde også rett til ikke å tåle heslige eller vanskapte borgere. En far var forpliktet til å drepe vanskapte barn; slik var lovgivningen i det gamle Sparta og Rom; og det mest opprørende er at selv Plato og Aristoteles, den antikke verdens høieste genier, fant disse lover rimelige, og optok dem i sin politikk.

Barnas oppdragelse var helt i statens hender. Ikke foreldrene, som naturloven krever det, eiet barnet, men staten. Selv den moral, efter hvilken oppdragelsen foregikk, blev ikke betraktet som en disiplin til personlighetens utvikling og foredling; dens høieste mål var statens makt og storhet.

Også over religionen rådet staten med en uinnskrenket autoritet, ikke bare i den forstand, at den ordnet den rituelle kultus, men den gikk så langt, at den foreskrev hvilke guder borgerne hadde å tilbe. Ingen borger hadde lov til å dyrke en annen stats guder; heller ikke til å bekjenne sine religiøse anskuelser, når de ikke stemte overens med den offisielle religion. Selv Sokrates eiet ikke moralsk uavhengighet nok til åpent å bekjenne sin mening angående den atenske stats guder. Var han redd for å dø? Nei, han døde modig. Men hvor stort og edelt hans mot enn var, og hvor høi hans intelligens var, hadde han ikke kunnet frigjøre sig fra den idé som tynget på den antikke sjel, at statens religion hadde krav på alle borgeres anerkjennelse; han vovet ikke å hevde den enkeltes frie personlighet likeoverfor staten.

Idéen om at den enkeltes personlighet likesom blir opslukt av staten, at staten og individene er ett, forklarer en foreteelse i den antikke verden, som ellers vilde være en gåte for oss, når vi husker det antikke åndslivs høie utvikling, nemlig den redselsfulle grusomhet som preget krigsretten.

Når vi leser hos Tukidid hvilken skjebne rammet byen Plataea efter dens fall, blir vi grepet av gru og avsky. Men det var mange andre erobrede byers skjebne: mennene drept inntil siste mann, kvinnene og barna bortført som slaver.

Ofte nøier seierherren sig ikke med nedslaktning av menneskene; selve byen og byens navn må utslettes; han brenner husene, ødelegger kornhøsten, rykker op trærne, kaster sedekornet i ilden. Det gamle Rom for-

vandlet således Volskernes land og Latium til en øde-mark.

Hvorfor all denne grusomhet? «Menneskedyret»s lidenskaper kan delvis forklare den, men bare delvis. Krigene vilde ikke ha antatt en så almindelig form av umenneskelighet, hvis det ikke hadde ligget en umenneskelig idé i selve det antikke sjeleliv; og det var nettop idéen om at staten og alle individer var en og den samme personlighet. For å gjøre det av med en fiendtlig stat, måtte alle borgere utryddes, alt liv bli tilintetgjort.

Vi kan ikke forbauses over at sådanne anskuelser hersket hos regenter og statsmenn, når vi ser at ikke engang de klareste filosofer formådde å undgå denne uhyggelige overtro, ennskjønt de på mange andre punkter hadde kunnet frigjøre sig fra miljøets trykk. Bolsjevismens mest forferdelige utskeielser har ennå ikke ført til den trelldom og den nedverdiggelse som «den guddommelige Plato» oppfatter som samfundsideal: felles eiendom, felles kvinner, og det på statens vegne, og selvfølgelig også statsreligion, denne uhyrligste av alle begrepsforvirringer.

Hvorledes kunde den antikke tenkning komme på sådanne avveier? Hvad er den dypeste årsak til en sådan forakt for personligheten? Man kan nok opdage mangfoldige omstendigheter som gjorde slikt «praktisk» i statens øine. Men ondets rot var for det første det faktum at hedendommen ikke hadde nogen anelse om den menneskelige sjels storhet og verdi. Vi kristne vet at vår sjel er bedre og av større verdi enn hele verden. Men de antikke filosofer visste det ikke. De fleste av dem trodde ikke engang på sjelens udødelighet.

Hvorledes kunde de da ha en riktig forestilling om hvad en menneskelig person er? Personlighetens rot er jo vår sjel. Det er vår åndelige og udødelige livsprinsipp, som gjør at vi er høiere enn staten. Vi må ofre våre timelige goder, og selv vårt fysiske liv for samfundet, når dets beståen står på spill, men med hensyn til vårt åndelige liv og vår samvittighet, er staten ikke menneskets herre, men dets tjener.

En annen villfarelse som førte den antikke verden til å miskjenne personligheten, var idéen om statens guddommelige natur. Hvorledes denne forestilling hadde dannet sig vilde kreve en altfor lang utredning. Da hver stat hadde sine egne guder, forskjellige fra andre staters guder, er det forøvrig lett å innse at staten litt efter litt kom til å bli identifisert med selve den guddom som blev betraktet som samfundets beskytter eller beskytterinne. Utrustet med guddommelig

karakter var staten ennå bedre istand til å hevde sin absolutte makt, sin egen og eneste personlighet. Folket lot den gjøre det. Hvad formår man mot guddommen?

Det skulde en annen åndsmakt enn filosofenes til for å bryte den menneskelige persons lenker. Det var Jesu åpenbaring, Jesu kjærlighet, Jesu ånd, som frigjorde mennesket fra dets fornedrelse. På samfundslivets område, som på filosofiens og kunstens område, har Evangeliet vist sig å være den eneste makt som frelser mennesket fra undergangen. Evangeliet gav oss bevisstheten om hvad vi er, hvad vi er skapt til, hvilken verdighet er vår, hvilke lengsler bor i oss, hvilke rettigheter vi har som mennesker, og enda mer som Guds barn, hvilke plikter påhviler oss, hvilket mål vi efterstreber; det lærte oss at det jordiske samfund, som alle jordiske goder, har sin verdi, men bare en

relativ verdi, og at intet jordisk, ikke engang det samfund, som vi i farens stund villig må gå i døden for, kan måle sig med vår u dødelige sjels verdighet, eller gi vår sjel det den lenges efter i sin dypeste bunn.

Hvilken tøjelse av frihet og storhet måtte ikke gripe det antikke menneske, når det hadde fått kristendommens nåde, når det hørte og forstod Jesu ord: «Jeg kaller eder ikke lenger tjenere, men venner!» Det var den kristne åpenbaring som gav oss idéen om vår personlighet, på samme tid som den gav oss alle andre virkelig store, fruktbare og opløftende idéer og impulser, fordi den gav oss et nytt liv, som innebærer alle menneskelige goder og uendelig meget mere. Det var denne åpenbaring som for første gang nådde den hedenske verden, da de vise fra Østerland drog hjem igjen fra Betlehem, efter å ha sett «den store glede som skulde vederfares alle folk».

Barne-begrensning?

Et ord som passer for vår tid hvor man søker å begrense alt som heller skulde utfoldes, og å utfolde alt som heller skulde begrenses. «Livet» foraktes, det motsatte forherliges.

Ser man ut over Europa og leser de forskjellige lands befolkningsstatistikker, så reises uvilkårlig spørsmålet: «Hvor mange kristne familier holder sig til de kristelige grunntanker?» Sikkert mindre enn halvdelen. Trist! Men sant!

Kort og greit, mange kristne foreldre skulde legge litt mindre vekt på visse annonser i visse aviser og huske litt mere på Livets ord: «Vær fruktbare og mangfoldige, og opfyld jorden». Hvor mange kristne som den dag idag inngår ekteskap, kan med hele sitt hjertes opriktighet gjenta ynglingen Tobias's ord: «Stå op, søster, og la oss be at Herren vil miskunne sig over oss . . . Og nu Herre, Du vet, at jeg ikke av kjødelig lyst tar min søster til hustru, men bare av lengsel efter efterkommere, av hvilke Ditt navn skal velsignes i all evighet.»

Det er Livets sprog, kristendommens liv-givende lov. I en familie hvor foreldrene tillater sig ekteskapets nydelser sammen med frivillig barne-begrensning, kan ikke Kristus herske. Der synder foreldrene mot naturen, og naturens lover vil selv hevne sig, tidlig eller senere.

Det gjelder her som på så mange andre områder: «enten . . . eller».

RUNDT OM I VERDEN.

Kjente konvertiter.

Benjamin Betteridge, den anglikanske pastor fra Chittagong (Bengala, India) og en ætling av Thomas Morus er gått over til katolisismen. De avgjørende grunner for dette skritt var for ham savnet av en rettmessig autoritet i den anglikanske kirke og tvil på sitt eget presteskap. Han er en elev av Oxford-universitetet, hvor han har tatt doktorgraden i engelsk litteratur. Hans hustru, doktor i medisin, fulgte sin manns skritt.

Da de allerede før sin optagelse hadde virket i Kina, er de ved det katolske universitet i Peking blitt tilbudt lærerstilling, som de har tatt imot.

En annen betydelig konversjon har funnet sted i Madras. Eks-redaktøren for den indiske avis Allahabad Independent og Young India, Gandhis dagblad, er blitt optatt i den katolske Kirke.

Chesterton og kollegiet «de propaganda Fide».

I sin siste bok «The resurrection of Rome» (1930) skriver Chesterton følgende om kollegiet Urbanum de Propaganda Fide, almindelig kjent under navnet: Propaganda-kollegiet. «Den mest gripende episode som for sig selv alene vilde kreve en hel bok, var den erfaring jeg fikk oppleve ved mitt besøk på Propaganda-kollegiet. Med sine vennlige beboere av alle raser og farver som finnes under himmelen, er den et sant «Nasjonenes Forbund» uten stridigheter.»

Denne dom av den store engelske forfatter vil på en særlig måte glede de prester her i Norge som har

hatt det store privilegium å fullende sine prestestudier ved dette pavelige kollegium. For øieblikket er 35 nasjoner med 140 elever representert der. 25 professorer varetar elevenes «åndelige næring». Skjønt forskjellig av utseende og karakter er de alle ett i vår katolske tro. Det daglige sprog er italiensk.

Den katolske fare . . .

Blandt de indiske delegater til «det runde bords» konferanse, som for tiden holder sine møter i London for å drøfte Indiens fremtidige skjebne, er der fire elever av det katolske kollegium S. Franciscus Xavierius av Bombay. Det må være en fryktelig tanke for mange «kristne».

Città del Vaticano.

I anledning av jul og nyttår har Paven mottatt mange telegrammer fra konger, presidenter og fyrster med de beste ønsker for hans person og arbeide. Hele verdens Episkopat har ved samme anledning gitt uttrykk for sin urokkelige hengivenhet til Kristi stedfortreder.

Den 29. desember har gesandtene av Bayern, Ungarn, Litauen, Tsjecho-Slovakiet, Østerrike, Irland, Portugal, Jugoslavia, San-Marino, Nicaragua og Honduras frembragt sine nyttårsønsker for Paven. Den 30. desember gesandtene av Rumenien, San Domingo og Venezuela og Perus, Columbias, Chilis og Englands chargés d'affaires.

Frankrike.

Til dagspressens meddelelser om *Maréchal Joffres* død, som inntraff 3. januar, kan vi tilføie, at han døde styrket med *Kirkens nådemidler*. Fra den første dag, da han blev innlagt på den katolske klinikk St. Jean-de-Dieu, hadde han daglige samtaler med hospitalspresten, pater Bellesoeur. Som det fremgikk av bulletinene var han ved full bevissthet inntil 29. desember; og 2. juledag, mens Joffre ennå var helt klar, lot han presten kalle og bad om å få motta de siste sakramenter.

I et telegram fra kardinal *Pacelli* meddeltes ham at Paven skjenket ham sin særlige velsignelse. Iblandt de prelater som har avlagt et besøk på klinikken i anledning av den store hærførers sykdom, var Hans Eminence Kardinal Verdier, Mgr. Maglione, pavelig nuntius i Paris, og Mgr. Baudrillart.

De pavelige mynter.

Den 31. desember er myntloven for den pavelige stat blitt promulgert. Den kan betragtes som et resultat av overenskomsten mellem Vatikanet og den italienske stat angående gyldigheten av begge staters mynter.

Der skal bringes i omløp mynter av følgende verdi: gullmynter av 100 lire, sølvmynter av 10 og 5 lire, nikkemynter av 2 og 1 lire, mynter av 50 og 20 centesimi. Som overskrift har alle: *Città del Vaticano*, og datum når de er utkommet. Gullmyntene bærer på forsiden hysten av den Hl. Fader i paveskrud, sølvmyntene Pavens byste i biskoppelig ornat og nikkemyntene bærer det pavelige våben.

På gullmyntenens annen side er Kristus gjengitt som Konge, mens sølvmyntene på denne side har Guds Moders bilde. 5 lires stykkene har på den ene side Petrus's bilde, mens han sitter i en båt, og holder sin høire hånd hevet, og med den venstre styrer båten. Nikkemyntene av 2 lire har den gode hyrdes bilde med fåret på sine skuldre. De en lires stykker bærer den uplettede jomfrus bilde. På de 50 centesimis mynter står den hl. Mikael, og på de 20 cent. den hl. Petrus's byste. På 5 cent. mynten er avbildet en oljegen.

Til avveksling.

I «General Anzeiger», som utkommer i Valbert (distrikt Dortmund), leser vi følgende morsomme historie:

I nærheten av Breckerfeld holdt Fritenkerforeningen et stort møte. Salen var stappfull av nysgjerrige tilhørere. Taleren forstod å rakke ned på Gud og alt hellig. Det var især de katolske geistlige som han hadde tatt til midtpunkt for sine elskverdigheter. Til slutt påstod helten at der ingen Gud var. Hvis der allikevel kunde være en (han var altså ikke så helt sikker), da vilde han nok straffe ham med det samme. Han kunde også sende sin engel for å gi ham en ordentlig ørefik.

Ordene var enda ikke kolde, da en kjempe av en arbeider løp op til talerstolen og trakterte taleren med noen usedvanlig kraftige ørefiker, mens han ropte: «De hjerteligste hilsener fra vår Herre, som har sendt mig som sin engel.»

Homerisk latter i salen, stillhet på talerstolen, «engelen» tilfreds.

Knud Lavard.

Den 7. januar er det 800 år siden Danmarks mest folkekjære helgen blev myrdet i Haraldsted skog. Han var i middelalderen for Danmark hvad Hellig Olav var for oss. Han er også en av de edleste, lyseste skikkelser i Danmarks historie. Han var sønn av den avholdte kong Erik Eiegod, og efter farens død blev han opdradd hos Sjællands jarl Skjalm Hvide. Senere blir han sendt til Sachsen for å opplæres i alle idretter, som det sømmet sig for en kongesønn. Efter sin hjemkomst blir han jarl, og skal forsvare grensen mot de hedenske vender som foretok mange plyndringstog innover Danmark. Knud var bare 20 år dengang, men han utførte sin store oppgave på en måte som skaffet ham hele det danske folks kjærlighet og beundring. Men bak hans virksomhet som grenseverner lyser hans kirkelige virksomhet, og her er Knud Lavard størst. Det sies om ham at han i alt søkte å etterligne den hellige Martin av Tours. Han var meget godgjørende, og gjorde især meget for Kirken. Han lot bygge flere kirker nede ved Eideren, og det heter om ham: «I så høi grad elsket han å ære Guds hus, at han, når vi enda regner prestene med, var den ivrigste til å smykke det.» I sitt hertugdømme kunde han virke for kirkelig orden og fremme Kirkens krav, og det gjorde han utrettelig, men i hans vendiske land trengtes misjonsvirksomhet. Han sendte misjonærer rundt i landet, ja, helt til Lybeck strakte hans misjonsvirksomhet sig. I Lunde-årboken sies det at Knud gjorde hedningene kristne. Og dette er mere enn en frase.

«Knud var så avholdt i sitt fedreland, at alle vilde sitte og stå som Knud vilde det,» sier Knytlinga-saga. Og Knud har utvilsomt vært landets første mann. Som sin far hadde han en høvdings egenskaper og fremtreden. Han var forstandig, veltalende, høi av vekst og inntagende av åsyn, heter det om ham; derfor var det helt naturlig at han fikk mange fiender og misundere, især blandt hans nærmeste slekt. Der blev stiftet en sammensvergelse mot ham, og dagen efter Hellig tre Kongersdag 1131 blev han myrdet av sin fetter Magnus Nilssøn. Der hvor han falt, sprudlet en kilde frem. Senere blev det bygget et kapell over stedet. Han blev begravet foran alteret i St. Bendts kirke i Ringsted. Den høitidelige skrinleggelse fant sted en menneskealder senere i 1170, og da blev Knud Lavard erklært for Sjællands skytåhelgen. Til Knud Lavards helgen-skrin i Ringsted valfartet det danske folk hele middelalderen igjennem.

Skjønt Knud Lavard alltid er blitt minnet i Danmarks historie som historisk person, blev *helgenen* Knud hertug glemt av det danske folk. Efter reormasjonen fortsatte folk å valfarte til kapellet og kildene ute ved Haraldsted skog. Slikt «papisteri» blev forbudt. Til slutt bød en kongelig forordning at kapellet skulde rives ned. Stenene blev brukt til forbedring av de kongelige slott rundt om på Sjælland, og stedet blev glemt. Gress og kratt vokste op og skjulte ruinene, til de på nytt kom for dagen i 1880-årene. Og i de siste 11 år har Danmarks katolikker tatt middelalderens vakre skikk op igjen, og som i middelalderen foregår nu hvert år i juni måned valfart til ruinene ute ved Haraldsted til hellig Knud hertugs ære. I år skal valfarten foregå med større høitidelighet enn ellers på grunn av 800 års jubileet for Knud Lavards død.

E.

Innenlandske etterretninger.

Juletrefesten for Oslos menigheter.

Den tradisjonelle juletrefest, som også i år holdtes i Hjemmenes Vels hyggelige lokaler, hadde fått stor tilslutning, og blev meget vellykket. Blandt de tilstedeværende var den apostoliske administrator, høiærværdige pastor *Irgens*. Festkomiteens formann, hr. *Hongslo*, ønsket alle velkommen, og uttalte at man som tidligere meddelt vilde benytte anledningen til å minnes *St. Olavs Forbunds 10 års jubileum*, før man gikk over til den egentlige juletrefest.

Efterat Olavs-hymnen var blitt sunget, besteg hr. *Honoré Barra*, forbundets nyvalgte sekretær, talerstolen og gav en kort og grei oversikt over St. Olavsforbundets opprinnelse og mål samt over dets innsats i de forløpne år. Taleren minnedes vår avdøde biskops interesse og arbeide for forbundet og fremhevet tillike dets mangeårige formanns, hr. bankchef *Parmanns* fortjenstfulle og initiativrike virke. Han konkluderte med en varm opfordring til alle Oslos katolikker om å slutte op omkring forbundet.

Derpå blev det sunget en julesalme og så fikk aftenens festtaler, velærv. hr. sogneprest *Breukel*, ordet. Hans vakre og anslående tale, som blev mottatt med stort bifall, er blitt gjengitt i sin helhet i siste nr. av «St. Olav».

Senere var det sang av frøken *Duschek*, som blev livlig applaudert og måtte gi flere *dacapo*-nummere. Hun blev akkompagnert av frøken *Sutter*. — Forøvrig blev det danset og sunget omkring juletreet, mens hr. *W. Olafsen* spilte.

P.